

Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej w szkole i co dalej...

Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej stało się nieodłącznym elementem rzeczywistości szkolnej. Praktyka pokazuje, że szkoły najbardziej skupiają się nad organizacją kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. „Giną” czasem uczniowie posiadający opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dlatego w tym opracowaniu na tej grupie uczniów chciałabym skupić uwagę. Aby nie pominąć ważnych kwestii związanych z organizacją pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów posiadających opinię, odwołam się do zapisów regulującego te kwestie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (jest ono załącznikiem do Obwieszczenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lipca 2023 r. – Dz. U. poz. 1798)¹.

Przywołajmy kilka ważnych zapisów rozporządzenia ukazujących istotę organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w odniesieniu do uczniów z opiniami.

Po pierwsze. Przypomnijmy istotę pomocy oraz różnorodność grupy, która jej może potrzebować:

„§ 2. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce *polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie* w przedszkolu, szkole i placówce, *w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym* [wszystkie podkreślenia moje – DK].

2. Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce wynika w szczególności z:

- 1) niepełnosprawności;
- 2) niedostosowania społecznego;
- 3) zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) zaburzeń zachowania lub emocji;
- 5) szczególnych uzdolnień;
- 6) specyficznych trudności w uczeniu się;
- 7) deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych;
- 8) choroby przewlekłej;
- 9) sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 10) niepowodzeń edukacyjnych;
- 11) zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 12) trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

¹ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230001798/O/D20231798.pdf> [data dostępu: 13.12.2024].

3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana w przedszkolu, szkole i placówce rodzicom uczniów i nauczycielom polega na wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększania efektywności pomocy udzielanej uczniom”².

Powyższe zapisy wskazują na istotę pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zróżnicowanie grupy uczniów, których opinie mogą trafić do szkoły, oraz wszystkie podmioty (rodziców i nauczycieli), którym szczególnie powinno zależeć na jakości podejmowanych działań.

Po drugie. Układając „po kolei” zapisy rozporządzenia, przyjrzyjmy się kolejności podejmowanych działań w zakresie planowania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej ucznia posiadającego opinię poradni od momentu wpłynięcia opinii do szkoły:

Zadanie w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Zapisy rozporządzenia o pomocy psychologiczno-pedagogicznej
1. Poinformowanie o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną	<p>§ 20. 3. W przypadku stwierdzenia, że uczeń ze względu na potrzeby rozwojowe lub edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne wymaga objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista niezwłocznie udzielają uczniowi tej pomocy w trakcie bieżącej pracy z uczniem i informują o tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w przypadku szkoły i placówki, w której funkcjonuje szkoła – wychowawcę klasy; 2) w przypadku przedszkola i placówki, w której nie funkcjonuje szkoła – dyrektora przedszkola lub placówki. <p>§ 20. 4. Wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o których mowa w ust. 3, informuje innych nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w trakcie ich bieżącej pracy z uczniem, jeżeli stwierdzi taką potrzebę, oraz we współpracy z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub specjalistami planuje i koordynuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną w ramach zintegrowanych działań nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów oraz bieżącej pracy z uczniem.</p>
2. Diagnoza funkcjonalna	<p>§ 2. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na <u>rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie</u> w przedszkolu, szkole i placówce, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego</p>

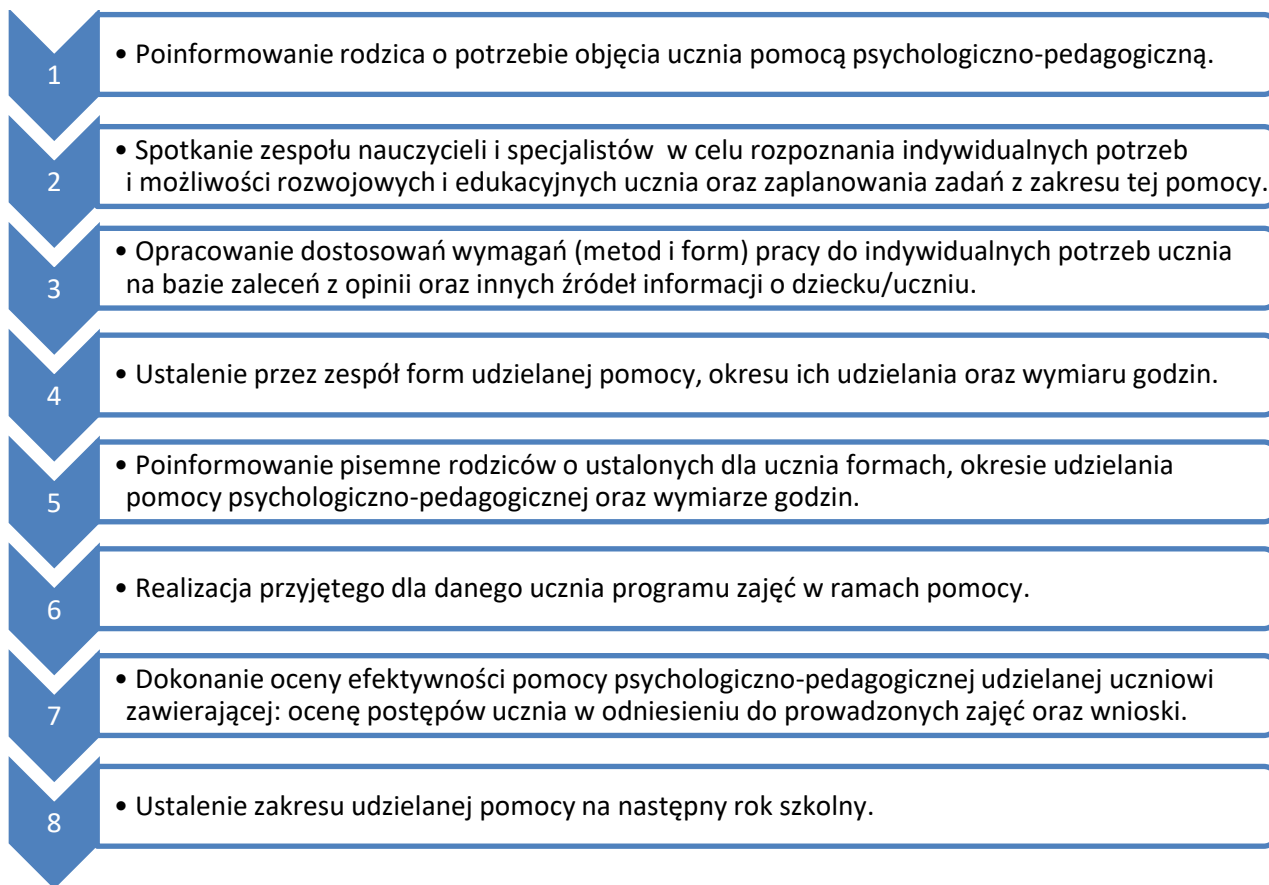
² Tamże.

	I pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym.
3. Planowanie działań w ramach pomocy	<p>§ 20. 5. W przypadku stwierdzenia przez wychowawcę klasy lub dyrektora przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, że konieczne jest objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formach, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, ust. 2 pkt 1–7, ust. 3 pkt 1–4 oraz ust. 4 pkt 1, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, <u>ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane.</u> Przy ustalaniu wymiaru poszczególnych form udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnia się wymiar godzin ustalony dla poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w ust. 6.</p> <p>6. Wymiar godzin poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, ust. 2 pkt 1–7, ust. 3 pkt 1–4 oraz ust. 4 pkt 1, ustala dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, biorąc pod uwagę określoną w arkuszu organizacji przedszkola, szkoły lub placówki odpowiednio liczbę godzin zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia lub liczbę godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli i wychowawców grup wychowawczych.</p> <p>7. <u>Wychowawca klasy lub dyrektor</u> przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, oraz <u>nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych lub specjaliści, planując udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracują z rodzicami ucznia</u> albo pełnoletnim uczniem oraz, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami, o których mowa w § 5.</p> <p>8. W przypadku uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną <u>wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspierają nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych w dostosowaniu sposobów i metod pracy do możliwości psychofizycznych ucznia.</u></p> <p>9. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi w formach, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, ust. 2 pkt 1–7, ust. 3 pkt 1–4 oraz ust. 4 pkt 1, <u>oceniają efektywność udzielonej</u></p>

	<p><u>pomocy i formułują wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.</u></p> <p>10. W przypadku gdy uczeń był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, odpowiednio <u>wychowawca klasy lub dyrektor</u> przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, <u>planując udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, uwzględnia wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.</u></p> <p>11. W przypadku gdy z wniosków, o których mowa w ust. 9, wynika, że mimo udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole lub placówce nie następuje poprawa funkcjonowania ucznia w przedszkolu, szkole lub placówce, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia.</p>
4. Ocena efektywności udzielanej pomocy	<p>§ 20. 9. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi w formach, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, ust. 2 pkt 1–7, ust. 3 pkt 1–4 oraz ust. 4 pkt 1, <u>oceniają efektywność udzielonej pomocy i formułują wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.</u></p>

Powyższa tabela zawiera, w mojej ocenie, najważniejsze zagadnienia dotyczące planowania i realizacji zadań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w odniesieniu do ucznia z opinią. Myślę, że warto wspomnieć o jeszcze innych ważnych kwestiach, które nie są łatwe, a które decydują o sukcesie podejmowanych działań. Niewątpliwie takim zagadnieniem jest **dostosowanie sposobów i metod pracy**, do czego zobowiązani są nauczyciele obowiązkowych zajęć. W myśl zadań wychowawcy oraz poszczególnych specjalistów pracujących z uczniem, mogą oni liczyć na pomoc w tym zakresie. W praktyce skuteczne okazują się rozwiązania wypracowane w zespołach i konsekwentnie wdrażane w odniesieniu do konkretnego ucznia. Pamiętajmy, że punktem odniesienia dla dostosowań jest podstawa programowa na poszczególnych etapach edukacyjnych. Kolejnym, nieraz jeszcze dyskusyjnym tematem, jest **prowadzenie dokumentacji ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną**. Każdy uczeń powinien posiadać oddzielną teczkę, w której będziemy gromadzić dokumenty, począwszy od momentu objęcia ucznia tą pomocą, oddzielając od siebie dokumentację dotyczącą poszczególnych lat szkolnych. Teczka ucznia powinna zierać (w odniesieniu do tematu tego opracowania): opinię, a jeżeli jej brak – wniosek o objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, pisemne powiadomienie rodziców o objęciu ucznia tą pomocą, zgodę rodziców na udział w proponowanych zajęciach, diagnozę funkcjonalną, program zajęć, okresowe oceny efektywności, wnioski, wytyczne do dalszej pracy. Teczka ucznia powinna być na bieżąco uaktualniana, a wszystkie dokumenty dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej – winny znajdować się w jednym miejscu.

Jako podsumowanie powyższych rozważań proponuję schematyczne przedstawienie ścieżki planowania pracy z uczniem posiadającym opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej:

Schemat: Ścieżka planowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej ucznia z opinią

Kończąc rozważania na temat pomocy psychologicznej uczniom posiadającym opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, pragnę podkreślić, że gwarancją sukcesu podejmowanych działań będzie współpraca ZESPOŁU nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem w zakresie dokładnie przeprowadzonej diagnozy, wspólnego określenia i stosowania jednolitych dostosowań, realizacji przyjętego programu i wnikliwej oceny efektywności udzielanej pomocy. Życzę wszystkim sukcesów w realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej z uczniami i takiego podejścia, że jakakolwiek opinia z poradni wpłynie do szkoły, to przy wspólnym działaniu zawsze będziemy wiedzieli co dalej.